

Öns banvaktstuga (banvaktstuga 757)

Banvaktstugan var uppförd i trä, 1876. Den rymde ett rum, kök och förstuga. På gaveln syns skylten "757". Huset revs under 1980-talet. Då fanns ännu kvar några fruktträd och en almberså. Publicerad med tillstånd av länsmuseum.

På 50-talskartan syns banvaktstugan som ofylld ruta intill "Bv". Alldeles norr om stugan är uthuset och mellan stugan och banvallen är den lilla tvättstugan.

På Norra Stäksön låg en banvaktstuga alldeles nedanför den höga banvallen. Den uppfördes 1876 då Stockholm-Westerås-Bergslagens Jernvägsaktiebolag (SWB) drog fram järnvägen. Banvaktstugor byggdes tätt, med några km mellanrum. I banvaktens uppgifter låg att dagligen inspektera den järnvägssträcka han ansvarade för. Han skulle utföra enklare reparationer, laga staket, röja sly m m. Banvakten var anställd med lön och tjänstebostad. Till bostaden fanns en trädgård samt uthus för djur, foder, ved och redskap, dass och jordkällare.

Järnvägen förstatligades 1945 och banvakten blev därmed SJ-anställd. Rationaliseringar gjorde att banvakterna efter hand kunde svara för längre sträckor och därmed blev de färre. Stugor som då blev tomma uppläts åt andra SJ-anställda. Så småningom avvecklades banvakterna helt och banvaktstugorna revs eller såldes.

Uthuset. Här fanns vedbo och djurkätte.

Platsen idag håller på att helt växa igen (2011).

Boende i Öns banvaktstuga:

1877-80	Banvakten Gustaf Andersson f 1844, med hustru och två barn. Sedan hustrun dött 1877 gifte han om sig och ytterligare ett barn föddes här. Dessutom bodde här en piga.
1879-83	Banvakten Anders Nilsson Lind f 1849, med hustru och tre barn (varav två föddes här), kom hit först som järnvägsarbetare. Dessutom en piga (Anders syster). Lind blev senare banvakt och stationsförman i Barkarby. <i>Se foton på familjen nedan.</i>
1883-04	Reparationsförmannen, senare banvakten, Johan Erik Lidström, f 1840, med hustru och tre barn (ett föddes här). Hustrun dog 1885, han gifte om sig. Han dog här 1904 efter ca 20 år på platsen. Banvaktensänkan bodde kvar till 1912. Tidvis bodde här även en piga.
1904-29	Banvakten Per August Andersson f 1875, med hustru och sex barn (tre födda här).
1929-40	Banvakten Erik Oskar Andersson f 1876, med hustru och ett barn.
1940-49	Banvakten Erik Alexius Nyström f 1912, med hustru och tre barn (ett föddes här).
1949-54	Tågklararen Ivan Törnberg f 1920, med hustru, första dottern föddes här. <i>Se foto och intervju nedan.</i>
1954-62	Trafikbiträdet Jan-Erik Eriksson f 1929, med hustru och fyra barn (två födda här).
1962-63	Trafikbiträdet Olof Ingemar Eriksson, f 1923, med hustru och ett barn (föddes här).

Banvakten Anders Nilsson Lind

Foton från Frida Uppsäll som är ättling till Elsa.

			
<p>Anders Nilsson Lind (1849-1931) med hustru Anna Gustava Karlsdotter (1853-1914). Familjen kom hit från Målilla hösten 1879 och flyttade till Järfälla 1883.</p>		<p>Döttrarna Elsa (sitter) och Agnes (står) på trappan till banvaktstugan, förmodligen i Barkarby. Elsa föddes 27 feb 1880 i Stäksöns banvaktstuga, gift Rydberg, död 1966 i Eskilstuna. Agnes föddes 18 apr 1882 i Stäksöns banvaktstuga, gift Andersson, död 1972 i Barkarby. Även dottern Ingeborg (1878-99) född i Målilla bodde här som liten.</p>	

Tågklareraren Ivan Törnberg

Alla uppgifter från intervju med Ivan, 2011.

Ivan berättar att han kom hit från västergötland 1949 och tjänstgjorde som tågklarerare på Stäkets station. Han övervakade tågtrafiken Kungsängen-Barkarby och ingrep om det blev problem. De var tre tågklarerare som arbetade i skift dygnet runt. Banvaktstugan var hans bostad och han hade tillgång till en trehjuling för att förflytta sig på rälsen. Han gifte sig under tiden här och de fick sitt första barn. Odlingen vid banvaktstugan upplät han till en gammal soldat i Stäket som skördade hö åt sin häst och satte potatis. 1949 flyttade familjen till SJ:s tvåfamiljshus vid Stäket ("bläckhornet") där det var bekvämare att bo. Senare flyttade de till Kungsängen. Ivan pensionerades 1983.

Ivan i Stäket med signalstaven.

Ulf Björkdahls släkt- och hembygdsforskning. Upprättad 2009-12-19, reviderad 2011-11-03.